

Täysistunto

Keskiviikko 23.5.2018 klo 13.59—17.28

7. Lakialoite laiksi rikoslain 20 luvun 1 ja 7 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 10/2018 vp Timo Heinonen kok

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Keskustelu

16.07 **Timo Heinonen kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvät edustajakollegat! Pikkutyttö ei vastustellut aikuista miestä, joten syyte raiskauksesta hylättiin. Tämän takia esitän muutosta raiskauksen tunnusmerkistöön maaliskuussa jättämässäni ja tänään esittelyssä olevassa lakialoitteessani. Aloitteeni täydentää aiempaa esitystä, jonka eduskunnan naisverkosto teki, jossa esitetään muutosta siihen, että raiskaus ei enää vaatisi uhrin vastustelua tai tekijän väkivaltaa tai sillä uhkaamista, vaan raiskauksen tunnusmerkit täytyisivät, jos toinen ei olisi antanut suostumusta seksiin. Tunnusmerkistö siis käännettäisiin tältä osin nykyisestä toisinpäin. Raiskauksen määritelmä sidottaisiin siis ensisijaisesti suostumuksen puutteeseen.

Tämän jo aiemmin siis jätetyn lakialoitteen myötä jää kuitenkin vielä lapsen mentävä aukko. Turun hovioikeus antoi nimittäin hetki sitten tuomion, missä oikeuden arvion mukaan raiskausrikoksen tunnusmerkistö ei täyttynyt, kun toteen jäi näyttämättä sukupuoliyhteyksien tapahtuneen vastoin kymmenvuotiaan uhrin tahtoa. Nykylain mukaan raiskauksen tunnusmerkistö voi täytyä siis esimerkiksi, kun teossa käytetään väkivaltaa tai sillä uhataan tai uhri on avuttomassa tilassa. Nykyisin laki ei kuitenkaan näytä tunnistavan sitä, että lapsi voi olla, ja itse asiassa yleensä aina on, kehitystasonsa takia lain tarkoittamassa avuttomassa tilassa suhteessa aikuiseen henkilöön.

Rikosoikeuden professori Matti Tolvanen totesi tämän Turun tapauksen jälkeen, että jos tällaisessa tilanteessa ei raiskauksen tunnusmerkistö täyty, silloin pitää kyllä jo miettiä lain muuttamista. Tolvanen totesi, että pelkän fyysisesti ylivertaisen olemuksen — oikeuskirjallisuuden perusteella — pitäisi riittää väkivallan kriteerien täyttymiseen. Näin on etenkin tällaisessa tapauksessa, joka Turun hovioikeudessa käsiteltiin, jossa uhri oli kymmenvuotias lapsi ja tekijä 22-vuotias aikuinen mies. Mutta pikkutyttö ei oikeuden mielestä vastustellut aikuista miestä tarpeeksi, joten syyte raiskauksesta hylättiin. Siksi olen tehnyt siis nyt korjaavan lakialoitteen, missä yksinkertaisesti todetaan, että lapsi ei voi antaa suostumustaan seksiin. Näin pääsemme eroon itse asiassa täysin absurdista keskustelusta siitä, voiko kymmenvuotias, tai lapsi yleensä, antaa suostumusta vai ei. Ei voi.

Ilta-Sanomat kertoi jokin aika sitten, että toissa vuonna seksuaalisen hyväksikäytön nimikkeellä annettiin yhteensä 158 tuomiota, joista vain 12:ssa tuomittiin ehdotonta van-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2018 vp

keutta. Vankeusrangaistusten keskipituus oli 1 vuosi ja 5 kuukautta. Rangaistukset vaihtelivat tekojen mukaan.

Meillä noin yleisesti ottaen tällaisista rikoksista tuomitaan liian alhaisia rangaistuksia. Oikeudessa sovelletaan itse asiassa useimmiten asteikon alinta kolmannesta. Raiskauksista tuomitaan edelleen neljä kymmenestä ehdollisina tuomioina, ja voi syystä kysyä, onko tällainen tuomio yleisen oikeustajun mukainen. Meidän tulisi siis ehdottomasti korottaa myös rangaistusasteikon minimejä niin, että tuomiot olisivat myös ensikertalaisuusarvioinnin jälkeen aina ehdottomia vankeustuomioita. Meillä tiukka ensikertalaisuusmäärittely yleensä alentaa nämä tuomiot ehdollisiksi.

Ministeriön omankin arvion mukaan ehdottomia vankeusrangaistuksia tuomitaan erityisesti tapauksissa, joissa teko on sukupuoliyhteys mutta se arvioidaan usein lapsen törkeäksi seksuaaliseksi hyväksikäytöksi. Siinä asteikko on 1—10 vuotta vankeutta. Rikosoikeuden professori emerita Terttu Utriainen totesikin, että rangaistusmaksimin nostamisen — jota nyt on tehty — vaikutukset tässä tapauksessa ovat itse asiassa aika näennäisiä. Kyse on lähinnä periaatteellisesta kannanotosta. Meidän pitää tehdä toimenpiteitä rikostuomioiden asteikon alapäähän.

Oikeusministeri Antti Häkkänen on tehnyt hyviä esityksiä. Muun muassa rikoslakiin tulee nyt uusi rikosnimike: törkeä lapsen raiskaus. Törkeästä lapsen raiskauksesta voitaisiin tuomita 4:stä 12:een vuotta, kun kyseessä on tapaus, joka täyttää sekä raiskauksen että lapsen seksuaalisen hyväksikäytön tunnusmerkistön. Silloin tuomio on automaattisesti ehdoton vankeustuomio. Jo tuo rangaistusasteikon minimi siis koventaa tuomioita huomattavasti nykyisestä, mutta vastaava muutos tarvitaan kaikkiin raiskaustuomioihin. Ruotsin hallitus itse asiassa esitti Me too -kampanjan myötä viime joulukuussa tämän suostumuksen puutteen kirjaamista raiskauslakiin, ja meidän tulee tehdä se sama tuon naisverkoston aloitteen mukaisesti täydentäen sitä tällä tänään esittelemälläni, maaliskuussa jättämälläni lakialoitteella.

Lakialoite 10/2018, Lakialoite laiksi rikoslain 20 luvun 1 ja 7 §:n muuttamisesta:

”Lapsiin kohdistuvat rikokset ovat hyvin vakavia. Erityisesti lapsiin kohdistuvat seksuaalirikokset ovat erityisen tuomittavia. Lapset kykenevät vain harvoin puolustautumaan, minkä vuoksi heidän suojelunsa on yhteiskunnan tehtävä. Rikoksiin on puututtava tehokkailla ja toimivilla säännöksillä. Lisäksi rikoslain tulee olla kokonaisuutena oikeudenmukainen.

Lapsiin kohdistuvat seksuaalirikokset haittaavat lapsen tavanomaista kehitystä ja saattavat aiheuttaa elinikäisiä traumoja. Seksuaalinen kanssakäyminen lapsen kanssa määriteltäisiin tämän vuoksi aina raiskaukseksi, mikä kuvastaisi teon erityistä moitittavuutta.

Englannissa ja Ruotsissa lapsen raiskausta koskevissa säännöksissä on todettu, ettei lapsi voi koskaan antaa suostumusta sukupuoliyhteyteen. Tällä on haluttu julkilausua se tosiasia, etteivät lapset voi eivätkä kykene antamaan suostumusta sukupuoliyhteyteen.

Suomessa seksin suojaikäraja on 16 vuotta, mikä tarkoittaa, ettei tätä nuorempi voi antaa pätevää suostumusta sukupuoliyhteyteen tai muuhun seksuaaliseen tekoon aikuisen kanssa. Koska lapsi ei voi antaa suostumustaan seksiin, on perusteltua katsoa seksuaalinen kanssakäyminen lapsen kanssa aina raiskaukseksi. Tämä olisi samalla vahva viesti lainsäätäjältä lasten suojelemiseksi.”

16.15 Ville Tavio ps: Arvoisa puhemies! Koska olemme edustaja Heinosen kanssa niin samanmielisiä tästä lähtökohdasta, niin olen ihmetellyt sitä, miksi edustaja Heinonen teki

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2018 vp

tämän aloitteen, kun vuosi sitten perussuomalaiset ovat jo tehneet samasta asiasta aloitteen [Timo Heinonen: Ei ole sama!] ja sen on muutama kokoomuslainenkin allekirjoittanut. — Toki mielelläni tosiaan kuulen, millä tavoin se mielestänne ei ole sama, siis sisällöllisesti sama pykälämuodoiltaan.

Tässä päästäänkin siihen asiaan, että mielestäni nämä teidän, edustaja Heinonen, ehdottamanne pykälämuotoilut ovat aika huonoja ja rikoslain selkeyden ja yhtenäisyydenkin kannalta enemmän hajottavia kuin mitenkään kokoavia. Eli tässä esitätte, että törkeän lapsen seksuaalisen hyväksikäytön tunnusmerkistöstä poistetaan sukupuoliyhteys alaikäisen kanssa ja että kaikki ikään kuin tulisivat lähtökohtaisesti raiskauksena tuomittaviksi, mutta sitten taas tässä raiskauksen pykälässä kokonaisarvostelussa, jos se on vähäisemmäksi katsottava, tulisi pienempi tuomio. Siis käytännössä noiden pykälien systematiikka ei ole näin äkkiseltään katsottuna kovin helppo. Itse kun olen käytännössä työssäni ollut vain näiden pykälien soveltamisen kanssa, kun olen myös seksuaalirikosasioita asianajopuolella hoitanut, tavallaan en pidä tätä ehdotusta ja tätä systematiikkaa nyt oikein hyvänä.

Mutta yksi asia, mitä tässä koko keskustelussa tulisi korostaa, koska tässä on ollut julki-suudessa pientä hysteriaa päätösten epäoikeudenmukaisuudesta suhteessa siihen, mitkä ne rangaistukset ovat: todellisuudessa se on ratkaisevaa, mitä ne rangaistukset ovat, ovatko ne rangaistukset oikeassa suhteessa, kuinka pitkään vankeustuomioita istutaan Suomessa ja niin edelleen. Se on ainakin omasta mielestäni tässä se ratkaiseva asia.

Ehkä rohkenen sanoa, että omasta mielestäni myös tässä ikään kuin sille nimikesemantiikkariidalle, onko rikosnimikkeenä raiskaus vaiko törkeä lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö, on annettu kyllä jo kohtuuttoman suuri merkitys, kun oikeasti merkitsisi se, että tuomio on riittävän kova huolimatta siitä, kumpi pykälä soveltuu. Ja nyt kun hallitukselta on tähän lupailtu uutta hallituksen esitystä ja pykälää, niin vielä ei oikein tiedetä, mikä siinä sitten tulee olemaan pykälämuotoilu. Myös perussuomalaiset sitä toki mielenkiinnolla odottavat.

16.18 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä tosiaan on edustaja Heinosen tekemä lakialoite, jolla tiukennettaisiin ja täsmennettäisiin raiskausrikoksia koskevaa lainsäädäntöä alaikäisten uhrien osalta.

Monet tuomioistuimien väkivalta- ja seksuaalirikostapauksissa tekemät päätökset ovat valitettavan usein poikenneet yleisestä kansalaisten oikeustajusta. Kuten tässä edustaja Heinonen esittelypuheenvuorossaan totesi, suomalaisia on kuohuttanut muun muassa korkeimman oikeuden toukokuussa tekemä päätös olla myöntämättä valituslupaa tapauksessa, jossa 10-vuotiaan lapsen kanssa sukupuoliyhteydessä ollut mies tuomittiin käräjä- ja hovioikeudessa raiskauksen sijaan ainoastaan törkeästä lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä ja näiden tuomioiden perusteluiden mukaan lapsen ei voitu katsoa vastustaneen yhdyntää. Tämähän on vahvasti normaalin järjen ja yleisen oikeustajun vastaista.

Arvoisa puhemies! Mielestäni näinkin kummalliseen laintulkintatapaan on tultava pikainen muutos, ja siten edustaja Heinonen on täysin oikealla asialla. Samassa yhteydessä haluan kuitenkin muistuttaa edustaja Tavion tavoin, että perussuomalaiset tekivät jo vuonna 2016 pitkälti samankaltaisen lakialoitteen, jonka toteutuessa tällaiset rikokset tuomittaisiin raiskauksina, kuten mielestäni kuuluukin, ja samalla niistä voitaisiin määrätä kovempia rangaistuksia. Myös monien oikeusoppineiden mukaan lainsäädäntöä ja rangaistuskäytäntöä tulee tiukentaa, kuten tässä taannoisessa lakialoitteessamme ja perusteluissamme käy ilmi. Valitettavasti hallitus ei ole vielä kukaan tarttunut toimeen asian tiimoilta, vaikka

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2018 vp

erityisesti lapset tarvitsevat paitsi vanhempien myös lainsäätäjän suojelua. Tunnusmerkistön selkeyttämisen lisäksi tarvitaan myös rangaistusasteikkojen minimien selvää nostamista. Pelkkä maksimien nostaminen ei juurikaan auta.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelmaan on tehty seuraava kirjaus: ”Hallitus parantaa rikoksen uhrin asemaa rikosprosessissa lainsäädäntöä kehittämällä. Varmistetaan, että rikoksista annettavat rangaistukset ovat oikeudenmukaisessa suhteessa teon moitittavuuteen. Tarkistetaan ensikertalaisuussäännöksiä, väkivaltarikosten sekä lapsiin kohdistuvien törkeiden seksuaalirikosten rangaistustasoa.”

Arvoisa puhemies! Tämä hallitusohjelman kirjaus on erittäin selkeä, ja kehotankin tässä yhteydessä hallitusta varsin pikaisiin ja ripeisiin toimiin kaikkien suomalaisten fyysisen koskemattomuuden turvaamiseksi lainsäädännöllisin keinoin.

16.21 Laura Huhtasaari ps: Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset ovat erityisesti ajaneet näitä tuomioiden koventamisia, koska on päivänselvää, että tuomiot eivät ole olleet kohdallaan, siis tekojen moitittavuus suhteessa tuomioihin. Siitä on pitkään keskusteltu, ja en ymmärrä, miksi on ollut niin äärimmäisen vaikeata yksinkertaisesti vaan nostaa sitä asteikon alaminimiä. Minä tervehdin kyllä positiivisesti tätä, että törkeän lapsen raiskauksen rangaistusasteikko olisi nyt 4—12 vuotta. Tässä ollaan nyt menossa oikeaan suuntaan, mutta aivan liian pienen askelin, aivan liian pienin askelin, mutta suunta on sentäs oikea. Minä muistan, kun olin itse Yhdysvalloissa vaihto-oppilaana ja siellä eräs pedofiili jäi kiinni, niin hänen tuomionsa oli 43 vuotta ja vielä keskusteltiin siellä kylällä, että liian vähällä pääsi. Noin törkeä lapseen kohdistuva teko on oikeasti pahimpia asioita, mitä pienelle lapselle voidaan tehdä, joten jos me emme pysty siitä antamaan kunnon tuomiota, niin meidän emme silloin pidä sitä tekoa kovin pahana.

Otan nyt lähinnä kantaa tähän yleiseen keskusteluun ja siihen, että perussuomalaiset ovat ajaneet tätä asiaa, koska oikeudenmukainen valtio tarkoittaa oikeutta uhrille, oikeutta lapsille, ja esimerkkiä siitä, että me haluamme suojella meidän lapsiamme. Lainsäädäntö on aina viesti, mitä me ajattelemme näistä kyseisistä teoista. Itse olen ehdottanut myös sitä nettirekisteriä, mikä Yhdysvalloissa on. Se ei ole johtanut mihinkään lynkkausmielialaan, niin kuin usein siitä puhutaan. Mutta tuntuu, että meillä ollaan enemmän kiinnostuneita rikollisten oikeusturvasta, etteivät nyt vaan rikolliset joutuisi häpeäpaaluun, ettei nyt vaan rikolliselle tulisi ongelmia, vaikka meidän pitäisi laittaa lapsi keskiöön. Lapsen oikeus menee aina aikuisen oikeuden edelle tai rikollisen edelle.

Nythän teillä on, edustaja Heinonen, oma oikeusministeri, joten korottakaa — te ehditte vielä — korottakaa nyt, hyvänen aika, niissä raiskauksissa sitä rangaistusasteikon minimitasoa. Sen jälkeen voidaan vielä jatkaa tästä eteenpäin, mutta tehkää nyt se.

16.24 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Lakialoite on, totta kai, ajatuksen tasolla ja periaatteessa kannatettava, ja ihmettelen useiden muiden aiempien puhujien tavoin sitä, että miten näin selvä asia ei ole edennyt täällä eduskunnassa huolimatta useista, useista suosituista lakialoitteista, joita aiemmin on tehty.

Tässä asiassa oman huomioni kiinnittää keskustelu siitä, että meidän lainsäätäjien pitäisi paimentaa oikeuslaitosta tässä kysymyksessä tuomioiden pituudesta ja ehdottomuudesta. Mikä on tämä ongelma maamme oikeusoppineiden arvopohjassa, kun näistä törkeistä ja yleisen oikeustajun mukaan erittäin tuomitavista teoista ei tuomitakaan rangaistusasteikon yläpäästä vaan nimenomaan sieltä lievemmästä päästä? Eikö siellä todellakaan löydy

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2018 vp

kykyä järkeen ja oikeudenmukaisuuteen ilman, että siihen lainsäädännöllä ja alarajojen nostelulla täytyy pakottaa?

16.25 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Asia on siinä määrin tärkeä ja vakava, että en kauheasti innostuisi tällaiseen perussuomalaisen nokitteluun. Mutta toki ei voi olla toteamatta sitä, edustaja Huhtasaari, että perussuomalaisilla oli oikeusministerin salkku lähes kaksi vuotta. Teillä olisi ollut hyvää aikaa perussuomalaisina [Laura Huhtasaari pyytää vastauspuheenvuoroa] saada tämä asia kuntoon. Nyt oikeusministerin salkku on kokoomuksella, ministeri Antti Häkkäsellä, ja nyt näissä tapahtuu. Niin kuin äsken kerroin, kehysriihessä tehtiin ratkaisu siitä, että tulee uusi nimike, johon tulee kova, vähintään 4 vuoden vankeustuomio, 10 vuotta maksimina. Nyt meillä on oikeusministeri, joka toimii. Silloin kun perussuomalaisilla oli oikeusministeri, ei tullut näitä esityksiä. Silloin kyllä puhuttiin, laitettiin selvitysryhmää, mutta nyt oikeusministeri näissä toimii.

16.26 Johanna Ojala-Niemelä sd: Arvoisa rouva puhemies! Olisin myös tuohon edustaja Tavion puheenvuoroon sanonut, että turha nokitella siitä, kuka tässä asiassa on aktivoitunut ensimmäisenä. Kyllä meillä kaikilla tässä salissa varmasti tärkeintä kuitenkin on tämä päämäärä. Samoin edustaja Heinosen kyllä yhdyn siltä osin, että ministeri Lindström oli kaksi vuotta oikeusministeri ja piiloutui näitten selvitysten taakse, vastaavatko kansan oikeustajua eri rangaistukset, mutta mitään ei kyllä valitettavasti tapahtunut.

Tästä tapauksesta täytyy sanoa, että kyllä 9-vuotiaan tyttären äitinä ja juristina tämä ratkaisu särki minun sydämeni. Korkein oikeus hylkäsi tämän valituslupahakemuksen, joka koski 10-vuotiaaseen tyttöön kohdistunutta seksuaalista hyväksikäyttöä. Voi sanoa, että tämänikäisen kuuluu leikkiä nukeilla ja My Little Ponyilla eikä joutua tämmöisten karujen tekojen kohteeksi. Näin ollen tämä Turun hovioikeuden päätös, jonka mukaan sukupuoliyhteys 10-vuotiaan kanssa ei ollut raiskaus, jäi pysyväksi. Olen kyllä sitä mieltä tässä, että myös oikeuslaitokselta ja korkeimmalta oikeudelta olisi odottanut ja kaivannut tässä asiassa ennakkopäätöstä siitä, katsotaanko 10-vuotiaan pystyvän ilmaisemaan tahtonsa tällaisessa asiassa.

Minulla on samansisältöinen lakialoite vielä tänä iltana tämän edustaja Heinosen aloitteen jälkeen käsiteltävänä tässä salissa, ja toivon tietenkin myös siitä vielä edelleen tätä keskustelua.

16.28 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Heinosen tekemä lakialoite on erittäin hyvä ja ajankohtainen. On todella käsittämätön tuomio, että lapsen raiskaamisesta selviää lieventävillä seikoilla ja pienellä tuomiolla. Lapsen sekaantumisen yleensäkin pitäisi olla rikoslaissa kaikkein rankimmin tuomittava rikos. Siinä, miksi näin tänä päivänä Suomessa on, pitää kyllä meidän eduskunnassakin pikkusen peiliin katsoa. Vallan kolmijako-opin mukaan eduskunta tekee lait ja riippumattomat tuomioistuimet jakavat sitten tuomiot, ja kuten tiedämme, perustuslain mukaan kaiken julkisen toiminnan tulee perustua lakiin ja lakia on tarkoin noudatettava. Elikkä lainsäätäjän puoleen tässä tulee samalla terveisiä.

Onneksi edustaja Heinonen on aktiivisesti ollut tässä asiassa liikenteessä, ja toivon mukaan tämä laki saadaan nyt sillä keinoin säädettyä, että tällaisista törkeistä rikoksista, jotka lapsiin kohdistuvat — ne ovat niin karmeita rikoksia — pitäisi kyllä säätää sellainen laki,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2018 vp

että siitä tuleva tuomio on niin ankara, että sillä itsellään olisi jo pelotevaikutus näihin tekijöihin, jotka sellaista ehkä jopa ovat joskus harkinneet.

Tärkeintähän tässä asiassa on se, että eduskunta toimii nyt ripeästi ja hyväksyy tämän rikoslain muutoksen niin, että tämä muutos saadaan voimaan mahdollisimman pian, ettei tällaisia karmeita tapauksia enää satu, että ylin tuomioistuimien antaa vapauttavan tuomion ja toteaa, että lapsi ei ole selkeästi ilmoittanut vastustavansa tätä tapahtumaa. Kyllä perustelu sinänsä on jo kammottava. Kun tuollaisen lukee, niin todella yöunet menee. Eduskunnan pitää toimia tässä asiassa ja säätää tämä asia sillä keinoin, että jos joku tällaiseen tekoon syyllistyy, niin saa siitä ankarimman mahdollisen tuomion, minkä Suomessa lakiin voi säätää.

16.30 Ville Tavio ps: Arvoisa puhemies! Nyt täällä täysistuntosalissa on kyllä paikalla hyviä edustajia, sellaisia, että itse asiassa koen, että olemme heidän kanssaan kyllä samalla asialla. Siinä mielessä tarkoitus ei ole siis mitenkään pahantahtoisesti nokitella, vaan tahdoin vain ilmaista sen, että koska perussuomalaisten esitys, mikä aiemmin tehtiin, oli parempi, niin siinä mielessä tämä esitys on ehkä hitusen turha. Mutta toisaalta hyvä, että tästä saadaan keskustella ja saadaan toistoa.

On paljon ollut semantiikkaa tässä pykälämuotoilussa, tässä keskustelussa ja tässä, minä takia näitä muutoksia nyt ehdotetaan ja suunnitellaan oikeusministeriössäkin, ja sinänsä tämä edustaja Heinosen muotoilu johtaisi siihen, että lapsen raiskauksesta voitaisiin tuomita neljän kuukauden vankeusrangaistus Suomessa. Se ei myöskään huomioi erityisen hyvin rajatapauksia. Jos ajatellaan, mitkä ovat nykyään — niitä on aika laajasti — näitä sakolla sovitettavia tekoja, niin esimerkiksi tilanne, jossa 18-vuotias on sukupuoliyhteydessä 15-vuotiaan kanssa tai 17-vuotias on sukupuoliyhteydessä 15-vuotiaan kanssa. Ne rajatapaukset, joissa katsotaan, että tuomitsemiskynnys kuitenkin ylittyy ja tunnusmerkistö täyttyy, ovat olleet tähän asti sakolla sovitettavia. Tämä edustaja Heinosen muotoilu tekisi niistä neljän kuukauden vankeusrangaistuksella sovitettavia. No tietenkin, jos olette eri mieltä, kuulen mielelläni perustelut.

Sitten tässä oli puhetta siitä, että nyt kokoomuksen oikeusministeri Häkkänen ajaa näitä seksuaalirikosten rangaistusten koventamisia, ja sitä tosiaan tervehdimme ilolla, jos näin on. Siitä on ainakin puhetta ollut ja puhetta toki maailmaan riittää, mutta vielä ei ole pöydällä kuitenkaan mitään konkreettisia esityksiä. Ei ole vielä tullut hallituksen esityksiä, eikä ole oikein selvyyttä, tuleeko näillä esityksillä, mitä tuon kehysriihen jälkeen suunnitelmassa pyöriteltiin, siis olemaan konkreettisia vaikutuksia. Eli siinä mielessä tosiaan, kuten edustaja Savio aiemmin sanoi, me odotamme hallituksen esityksiä ja niitä muotoiluja, jotta nähdään, millaisia ne ovat, ja nyt toivon todella, että kokoomusedustajat sitten tukevat ja painostavatkin ministeriä tekemään niistä todella tehokkaita esityksiä.

16.33 Laura Huhtasaari ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Tavio tuossa hienosti toi esityksessä olevia puutteita esiin, mutta valiokunnan tehtävähän onkin sitten muotoilla se. Jos meillä yhteinen tahtotila on, että me haluamme päästä kiristykseen ja päästä tekemään niin, että tuomiot kovenevat kaiken kaikkiaan ja oikeudenmukaisuus tapahtuu, voimme myös kaivaa edustaja Tavion vanhan esityksen, ja varmasti yhteistyössä tämä onnistuu.

Edustaja Heinonen, ei mitään, ihan mielelläni minä keskustelen tästä asiasta, koska siihen on syynsä, minä takia entiset perussuomalaiset ministerit ovat sinisiä ministereitä: arvopohjaero oli niin iso, selkeästi. He olivat silloin hallituksen äänettömiä yhtiökumppaneita.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2018 vp

ta ja ovat edelleen, ja se kyllä näkyy ja vaikutti myös niihin kesän tapahtumiin. Olisimme odottaneet meidän ministereiltämme enemmän työtä ja perussuomalaisen arvopohjan ajamista, mutta nyt he ovat sitten sinisiä.

Siinä mielessä, kun tehtiin tämä kansan oikeustajuselvitys, niin minä olisin ilmaiseksi voinut kertoa, miten niitä pitää korottaa, eikä olisi tarvittu tällaista kalliista selvitystä, mikä tuli veronmaksajille kuitenkin maksamaan ja mikä oli aivan hölmö. Hallituksessa kyllä yhteisesti sovittiin, että tehdään tällainen kansan oikeustajuselvitys, ja siksi tämä viivästyi. Se oli kyllä väärä päätös koko hallitukselta. Olisi voitu yhdessä sopia, että kääritään hihat ja lähdetään tekemään hommia.

Mutta itse nyt toivon, oli kysymys sitten kokoomuksen ministereistä tai koko hallituksesta, että nyt viedään tämä eteenpäin. Ei ole mitään tekosyytä olla viemättä tätä eteenpäin. Nyt tehdään yhdessä, ja edustaja Ojala-Niemelä aika hyvin otti siihen kantaa, että koska tässä kaikki nyt haluavat, että tämä asia hoidetaan... Tämä on semmoinen asia, että meidän ei tule toimia niin, että meidän sydämemme särkyvät täällä salissa, vaan meidän tulee ajaa niin, että kenenkään sydän ei mene rikki, että tämä yhteiskunta ei ole semmoinen, mikä särkee äitien ja lasten sydämiä, vaan tämä yhteiskunta on oikeudenmukainen ja me voimme seistä ylpeinä sen lainsäädännön takana, joka on oikeudenmukainen.

16.35 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hieman odotinkin sitä, että, edustaja Huhtasaari, te kiellätte kolmasti edes tuntevanne entistä oikeusministeri Lindströmiä, mutta muistan kyllä hyvin sen, miten aikanaan tässä salissa kehuitte, että nyt oikeusministeri laittaa liikkeelle tämän selvitystyön. Minä pidin sitä selvitystyötä ihan hyvänä: sitä, että tarkasteltiin kokonaisuutta ja katsottiin, mitä voidaan tehdä. Ja nyt meillä on kokoomuslainen oikeusministeri Antti Häkkänen, joka on toimeen tarttunut ja tekijämiehiä.

Tässä haluan yhden asian nostaa esille, sellaisen, mistä itselleni on tullut palautetta: että olenko nyt tekemässä kaikista nuorista, jotka ovat esimerkiksi tässä ikäryhmässä, rikollisia, jos he harrastavat seksiä esimerkiksi nuorten seurustelusuhteessa. En ole. Eli tässä ei olla puuttumassa tähän rajoitussäännöksen — se säilyisi jatkossakin normaalina — missä siis todetaan ihan selkeästi, että ”lapsen seksuaalisena hyväksikäyttönä”, tai tässä tapauksessa siis raiskauksena tai muuna, ”ei pidettäisi tekoa, joka ei loukkaa kohteen seksuaalista itsemääräämisoikeutta ja jonka osapuolten iässä sekä henkisessä ja ruumiillisessa kypsyydessä ei ole suurta eroa.” Eli tämä on se, mikä säilyy ennallaan, eli tässä ei olla tekemässä rikosta siitä, että kaksi nuorta olisivat seksuaalisessa kanssakäymisessä, mutta sen sijaan tällä jättämälläni lakialoitteella puututaan tällaisiin tapauksiin, joissa esimerkiksi tyttö on 14-vuotias ja mies on 19-vuotias. Heillä ei olisi mahdollisuutta siihen. Se olisi luonnollisesti tämän kautta näin, niin kuin on oikeuden aiemmissakin päätöksissä todettu, että tällainen ikäero esimerkiksi olisi tällainen, puhumattakaan siitä, kun tyttö oli 10-vuotias ja hänet vielä väkisten maattiin 22-vuotiaan miehen toimesta, silloin tilanne on ihan selkeä. Mutta halusin sen nyt vielä tuoda esille, eli tällä lainsäädäntömuutoksella ei tehdä kaikista normaaleista nuorten seurustelusuhteista tietenkään mitään rikollista.

16.38 Ben Zyskowitz kok: Arvoisa herra puhemies! Aikanaan, kun meillä punavihreät voimat olivat voimissaan, muun muassa vihreistä oli oikeusministeri, niin minulle on jäänyt mieleen sellainen punavihreän oikeuspolitiikan keskeinen näkemys, että vankila ei paranna ketään. No, onneksi nyt on käynyt ilmi, että poikkeuksen muodostavat seksuaalirikolliset. Heidän kohdallaan yli puoluerajojen, myös punavihreällä puolella, ollaan valmiit

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2018 vp

ta kiristämään ja koventamaan rangaistuksia. Eli vaikka lähtökohta ja keskeinen slogan on ollut se, että vankila ei paranna ketään, niin on hyvä, että nyt punavihreidenkin piirissä on huomattu, että on yksi rikollisryhmä eli seksuaalirikolliset, joiden kohdalla tuomioita tulee koventaa, koska ilmeisesti heidän kohdallaan sitten vankila parantaa.

Me voimme käydä hyvin pitkää ja perusteellista keskustelua siitä, mikä on rangaistuksen tarkoitus ja mitä sillä sovitetaan ja niin edelleen, mutta itse pidän erittäin hyvänä sitä, että edustaja Heinonen on tehnyt tämän lakialoitteen, että eduskunnan naisverkosto on ollut näissä asioissa aktiivinen ja, näin olen ymmärtänyt tästä keskustelusta, myös perussuomalaisten eduskuntaryhmä on ollut näissä asioissa liikkeellä.

Vaikka puhuminen jostakin kansan yleisestä oikeustajusta on jonkin verran kyseenalaista, niin on aivan selvää muun muassa viimeaikaisten mielipideselvitysten valossa, että yleisesti ja perustellusti katsotaan, että varsinkin seksuaali- ja väkivaltarikoksissa meidän rangaistuslinjamme on liian lievä. Tämä Heinosen ja muiden mainitsemiä tahojen aktiivisuus on hyvästä, mutta ehkä vielä tärkeämpää on se, että meillä on nyt oikeusministerinä Antti Häkkänen, joka on vahvasti ottanut kantaa seksuaali- ja väkivaltarikosten rangaistusten koventamisen puolesta, ja aivan kuten edustaja Tavio minäkin odotan käytännön toimia. Toisaalta tiedän sen, että oikeusministeriössä on perinne, että kaikkia lainsäädäntöhankkeita valmistellaan erittäin pitkään ja perusteellisesti, mikä tietysti liittyy kriminaalipolitiikkaan ja rikoslainsäädäntöön liittyvään erityiseen tarkkaavaisuusvaatimukseen. Joka tapauksessa odotan Häkkäselä toimia tämän asian osalta ja eräiden muidenkin asioiden osalta, joista hän on puhunut, kuten sakon muuntorangaistuksen palauttamisen osalta.

16.41 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Heinonen korjasi juuri sen, mistä täällä tuntui olevan tämän lakialoitteen osalta hieman hapuilevaa väärinkäsitystä. Edustaja Heinosen lakialoite ei sisällä eikä tarkoita sitä, että jos normaali nuorten seurusteluhde päättyy seksiin, niin toisen osapuolen vanhempi voisi toisen nuoren nostaa siitä syytteeseen tai tuoda sen esille, koska silloin se ei olisi enää sen nuoren asia, jos vanhempi vie sen poliisille. Näissä tapauksissa se ei ole asianomistajarikos, vaan sitä lähdetään automaattisesti viemään eteenpäin viranomaisten toimesta. Tämä oli hyvä täsmennys, että tässä ei ole kyse.

Mutta edustaja Huhtasaarelle, jos vaivaudutte sen verran kuuntelemaan: lapsilla ja äideillä on sydän, mutta voin sanoa, että myös meillä isillä on sydämet.

16.42 Laura Huhtasaari ps: Arvoisa puhemies! Näin on. Näin on, edustaja Myllykoski, ja huomasin, että se vielä tuli ihan sydäimestä. Elekieli ei valehtele.

Mutta ennen kuin kukko kolmasti laulaa, niin jos edustaja Heinonen ei nyt laittaisi sanoja toisen edustajan suuhun, kun meillä on kuitenkin yhteinen tavoite, että me haluamme saada oikeudenmukaisemman Suomen. En ole missään vaiheessa sanonut, että en tunne sinisten ministeriä, vaan olen sanonut, että sinisten ministerit eivät olleet tekijöitä missään vaiheessa. Toivottavasti kokoomuksen ministeri on tekijä. Edustaja Zyskowiec sanoi, että ministeri Häkkänen aikoo viedä tämän asian maaliin. Nyt odotan myös, että edustaja Heinonen pitää huolta, että voin luottaa edustaja Heinoseen, kun hän on ihan lakialoitteen tehnyt, että tämä asia nyt tämän vaalikauden aikana korjataan. Me tarvitsemme tekoja suomalaisten lasten eteen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2018 vp

16.43 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tuossa taisikin edustaja Zyskowicz jo hieman vastata aiemmassa puheenvuorossani esittämäni kysymykseen siitä, mikä on se arvopohjaongelma tässä maamme oikeuslaitoksessa ja sen kyvyssä tuomita kansan oikeustajun mukaisesti. Olen sitä mieltä myös, että kyllä se vuosikymmenten punavihreys ja erilaisten demokraattisten lakimiesyhdistysten toiminta siellä suuren vahingon tekee, ja nyt me joudumme sitä vahinkoa lainsäädäntöä paikkaamalla korjaamaan. Siitäkin olen edustaja Zyskowiczin kanssa samaa mieltä, että aloitteellisuus näissä asioissa ei ole huono asia. Vaikka sitä ehkä jotkut edustajat täällä omaa huomioarvoaan nostaakseenkin tekevät, niin silti asia on kuitenkin tärkeä ja oikea. Ja myös minä odotan tässä asiassa oikeusministeriltä nyt nimenomaan tekoja puheiden sijaan. Haluamme nyt esityksiä näistä asioista eduskuntaan näiden lupausten päälle.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Heinonen, ja sitten ymmärän, että edustaja Myllykoski haluaa käyttää puheenvuoron. — Edustaja Heinonen.

16.44 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Ajattelin jo tässä kiittää tästä pääsääntöisesti hyvästä ja rakentavasta lähetekeskustelusta. Tahtotila on yhteinen saada kovempia rangaistuksia seksuaalirikollisille ja lasten raiskaajille ja nimenomaan tehdä laki entistä selkeämmäksi, poistaa tätä tulkinnanvaraisuutta.

Tässä minulla on edessäni esimerkiksi yksi lehtileike, jossa kerrotaan, että 26-vuotias mies tuomittiin 8 kuukauden ehdolliseen vankeuteen lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä, ja tässä tapauksessa, kun tämä minun lakialoitteeni toivottavasti hyväksytään, tämänkin henkilö olisi tuomittu raiskauksesta. Tämä nuori tyttö ei olisi voinut antaa suostumusta seksuaaliseen kanssakäymiseen näin paljon itseään vanhemmalle miehelle eikä muillekaan, kun hän oli 14-vuotias.

Arvoisa puhemies! Toivon, että tämä lakialoite etenee reippain askelin, ja olen tästä käynyt jo tänään keskustelua myös kokoomuslaisen oikeusministeri Antti Häkkäsen kanssa, ja jatkamme työtä sen eteen, että meidän kriminaalipolitiikkamme ja rangaistuskäytäntömme ovat tulevaisuudessa paremmin yleistä oikeustajua noudattelevia.

16.46 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! En yleensä poliittisista heitoista halua käyttää puheenvuoroja, mutta, edustaja Mäkelä, haluan, että pöytäkirjoihin tulkoon merkittäväksi, että te syytitte edellistä, punavihreää hallitusta siitä, että me suositimme raiskaajia — jos noin voi teidän puheenvuoronne tulkita — ja että sen pitkäkestoisen vaikutuksen myötä olemme tässä tilanteessa, mitä nyt korjaamme. Pidän sitä melkoisen harkitsemattomana ja poliittisesti hieman epämoraalisena, että rupeatte syyttämään joitakin tahoja, kun lainsäädäntöä kuitenkin täällä eduskunnassa yhdessä viedään eteenpäin. Tällaisen lainsäädännön osalla, kun tässä salissa on käyty mielestäni sivusta seuraten hyvinkin yksimielistä keskustelua siitä, kuinka lasten oikeuksia pitää kehittää, tuntuu kummalliselle istua ikään kuin syytetyn penkissä täällä, niin kuin minä olisin ollut yhtenä tekijänä, kun puolueeni oli edellisessä hallituksessa, että me juuri olisimme sitä olleet edistämässä, että lasten oikeudet ovat näin huteralla taholla.

Edustaja Zyskowicz lähti täältä, ja en halua nyt puuttua edellisen hallituksen oikeusministerin toimiin. Voin kuitenkin sanoa, että vankilatuomioitten pituus ei paranna ihmistä, vaan sitten, jos siellä annettava hyvä toiminta voi mahdollistaa rikoksen tehneen ihmisen omaa terveyttä ja tuottaa hänestä yhteiskuntakelpoisen, se voi kyllä parantaa. Täällä ku-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 54/2018 vp

kaan ei ole varmaan nyt ollut väittämässä, että näissä rikoksentekijöissä vankilatuomioitten pituudella olisi parantava vaikutus, vaan kysymys on siitä, että ihmiset kokevat näiden tuomioiden olevan liian lyhytkestoisia siihen inhimilliseen kärsimyksen ja rikoksen tekemiseen nähden, mitä tapahtuu juuri niissä mainituissa tapauksissa, kun 10- tai alle 10-vuotias lapsi joutuu seksuaalisen väkivallan kohteeksi eli tulee raiskatuksi aikuisen henkilön toimesta.

16.48 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Hieman täsmennän tuohon edustaja Myllykosken äskeiseen puheenvuoroon: Noinhan minä suinkaan en sanonut vaan puhuin siitä, miten tuomioistuimet tekevät tulkintoja ja soveltavat näissä rikoksissa rangaistuksia asteikon alemmasta päästä sen sijaan, että soveltaisivat koko asteikkoa. Jos edustaja Myllykoski on aloittanut eduskunnassa vuonna 2011, eihän hänellä tähän asiaan suurta osuutta ole. Kysymys on vuosikymmenten mittaisesta aktiivisesta vaikuttamisesta ja arvopohjan mädättämisestä, jota on tehty aikojen kuluessa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.